

Stanisława Hoczyk-Siwkowa, Irena Kutyłowska, Andrzej Kutyłowski

Szczebrzeszyn, woj. zamojskie

Informator Archeologiczny : badania 13, 269-270

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/grubości do 10 cm/ rumoszu wapiennego można hipotetycznie przyjąć, że odsłonięto wewnętrzne zbocze sztucznie przekopanej fosy. Powyżej zalegają przemieszane warstwy gruzu z materiałem nowożytnym. Na krawędzi obniżenia widoczny jest wkop po słupie, drugi wkop po słupie znajduje się w odległości 40 cm od wschodniej ściany wieży i 260 cm od krawędzi obniżenia - fosy. Być może są to pozostałości po słupach stanowiących dwa rzędy palisady między wieżą a fosą. Dalszy ciąg obniżenia - fosy prześledzić będzie można na terenie prywatnej posesji.

Ad.2. Wykop 11 o wymiarach 4 x 2,6 m założono przed wejściem do wieży w odległości 1,5 m od jej północno-zachodniego narożnika. Odsłonięto w nim lica fundamentowe prawego i lewego muru nieistniejących oskarpowan przed wejściem do wieży. Mury te wykonane są z glazów zlepionych wrzuconych i zalewanych zaprawą we wkopach przecinających nawarstwienia wczesnośredniowieczne gródka. Stopę fundamentową oba mury mają posadowioną na stropie nasypu gródka /warstwa IV/. Na stropie warstwy IV zalega bruk kamienny, nad nią warstwa III zawierająca wyłącznie materiał zabytkowy XI-XIII-wieczny związany z użytkowaniem gródka. Powyżej zalega warstwa II przemieszanej sypkiej ziemi, w której obok materiałów XI-XIII-wiecznych występują materiały młodsze i nowożytne. W odległości 1 m od ściany zachodniej wieży na odcinku długości 2,4 m odsłonięto rumowisko przepalonych belek i grud spieczonego marglu. Rumowisko to lekko zagłębione jest w warstwie III, a na swoich obrzeżach przykrywa strop tej warstwy. Jest to pozostałość konstrukcji drewnianych być może związanych z podstawą pod umocnienie drewnianego wejścia na pierwszą kondygnację wieży.

Odsadzka fundamentowa wieży znajduje się na tym samym poziomie, co w wykopie 9, to jest na poziomie 10,50-10,70 m /wg wartości pomiarów fotogrametrycznych/. Na jej poziomie w nasypie gródka /warstwa IV/ zalega warstwa budowlana /w. V₂/ zawierająca dużą ilość zaprawy, gruz ceglany i potłuczone płytki ceramiczne z glazurą brązową, zieloną i żółtą. Świadczy to, że prace przy budowie górnych partii wieży /III kondygnacja licowana cegłą/ trwały w okresie kiedy nasyp gródka osiągnął poziom odsadzki fundamentowej wieży. Do ciekawszych znalezisk należy mały fragment detalu architektonicznego znaleziony w warstwie II prawdopodobnie pochodzący z wystroju III kondygnacji wieży, co może pomóc przy jej dątowaniu.

Materiały znajdują się w zbiorach Zakładu Archeologii Polski UMCS.

Badania będą kontynuowane.

SZCZĘBRZESZYN
woj. zamojskie

Uniwersytet
im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Lublinie
Zakład Archeologii Polski

Badania prowadziła dr Stanisława Hoczyk-Siwkowa /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr mgr Ireny i Andrzeja Kutylowskich. Finansował WKZ w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe.

Prace wykopaliskowe prowadzono w północnej części wzgórza zamkowego. Przebadano powierzchnię 1 ara. Najstarsze ślady zasiedlenia wzgórza pochodzą z neolitu /ułamki naczyń kultury pucharów lejkowatych/. Z wczesnośredniowiecznym poziomem użytkowania łączyć należy:

- a/ workowatą jamę zasobową /średnica wylotu 78 cm, głębokości 95 cm/, drążoną w lessowym podłożu, zawierającą między innymi ułamki naczyń glinianych z VII-VIII w.,
- b/ ziemiankę o zarysie prostokątnym /3,40 m x 3,70 m/, zorientowaną ścianą dłuższą zachód-wschód. Zagłębiona w podłoże około 1 m. Ściany szalowane drewnem. Ślady trzech słupów znajdujących się na linii wschód-zachód eksplorowano: jeden pośrodku ściany wschodniej i dwa pozostałe w obrębie budynku. Na poziomie podłogi w rogu północno-zachodnim odkryto rumowisko kamiennego pieca, wyżej palenisko płaskie na tym samym miejscu ułożone z niewielkich kamieni. Ułamki naczyń z chaty i pieca datują ją na X wiek;
- c/ cmentarzysko szkieletowe. Eksplorowano siedem pochówków zorientowanych wschód-zachód /głową na wschód/. Większość z nich wkopana była w wypełnisko chaty. W grobie nr 2 odkryto wytłaczane z blaszki brązowej guzki, będące ozdobą głowy, w grobie nr 5 pierścioneł z drutu brązowego i w grobie nr 7 kabłączki skroniowe /po trzy z każdej strony czaszki/ wykonane z brązowego drutu,
- d/ skupisko ceramiki wczesnośredniowiecznej /X-XIII wiek/ w naturalnym zagłębieniu w wykopie V.

Średniowieczna warstwa kulturowa występowała we wszystkich wykopach osiągając miąższość 20-60 cm, a w naturalnych zagłębieniach sięgając do głębokości 1,20 m. Oprócz znacznej ilości ceramiki, szczątków kostnych i przedmiotów metalowych na uwagę zasługują: nożyk żelazny z pięknie zdobioną rogową rekojeścią, bardzo dobrze zachowana ostroga i ułamki naczyń szklanych.

Badania będą kontynuowane.

TARCZYNY, gm. Lidzbark Welski
woj. ciechanowskie

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził mgr Waldemar Moszczyński, konsultował doc. dr hab. Jerzy Gąssowski. Finansowało Towarzystwo Miłośników Ziemi Ciechanowskiej. Trzeci sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna VII-XIII w.

Kontynuowano badania z lat 1975, 1977 na osadzie podgrodowej oznaczonej jako stanowisko II. Odsłonięto ar 6 i 7. W wyniku eksploatacji zarejestrowano 17 jam różnej wielkości i 8 skupisk ceramiki bez możliwości powiązania ich z jakimkolwiek obiektem. Wśród jam wielkością swoją odbiegały obiekty oznaczone numerami: 1, 3, 6, 11 i 12. Średnie ich wymiary wynosiły 3 x 2 m. Zaobserwowano, że obiekty te układały się w dwóch ciągach wzdłuż osi W-E. Jamy 1, 6, 12 zorientowane